

طرح درس روزانه درس چهارم عربی چهارم انسانی (پیش دانشگاهی)

عنوان درس	العجوزُ الثائرةُ	موضوع درس	المعرب و المبنی	صفحات	۳۲ تا ۳۳
مدت تدریس	۹۰ دقیقه	نحوه تعامل	گروهی	پایه	چهارم انسانی (پیش دانشگاهی)
مقطع	متوسطه ۲	نام دبیر	رحمن بخش سپاهی	نام مدرسه	علی اکبر دهک

مشخصات کلی و عمومی دانش آموزان

جنس	پسر	سن	
خصوصیات جسمی	سالم	خصوصیات ذهنی	
وضعیت مادی و اقتصادی	متوسط	وضعیت اجتماعی و فرهنگی	
ویژگی های اخلاقی	خوب	انتظارات	

مراحل حیطه شناختی

هدف های کلی درس

دانش آموز در پایان این درس باید بتواند:					
دانش	درک	کاربرد	تجزیه	ترکیب	ارزشیابی
*					
*					
*					
*					
*					
*					

روش ها و فنون تدریس	سخنرانی - توضیحی
وسایل و مواد کمک آموزشی	وایت برد و ماژیک های رنگارنگ احیانا چارت و نرم افزار های آموزشی
آمادگی قبل از تدریس	سلام و احوالپرسی ، حضور و غیاب

<p>کلمات معرب و مبنی :</p> <p>کلمه از نظر تغییر حرکت حرف آخرش بر دو قسم است : معرب و مبنی</p> <p>معرب : معرب کلمه ای است که حرکت حرف آخر آن با توجه به موقعیت و نقش آن در جمله تغییر می کند مانند : المعلم در جمله های زیر</p> <p>جاء المعلمُ ، (فاعل و مرفوع)</p> <p>رأيتُ المعلمَ ، (مفعول به و منصوب)</p> <p>سَلِمْتُ على المِ ، (مجرور به حرف جر)</p> <p>مبنی : مبنی کلمه ای است که حرکت حرف آخر آن همواره ثابت و بدون تغییر است و با تغییر موقعیت آن در جمله تغییر نکند و همواره ثابت است. مانند: هذا در جمله های زیر</p> <p>هذا کتابٌ ، (مبتدا و محلا مرفوع)</p> <p>اِشْتَرَيْتُ هَذَا الكِتَابَ ، (مفعول به و محلاً منصوب)</p> <p>وَضَعْتُ لِهَذَا الكِتَابِ اسْمًا (مجرور به حرف جر محلاً)</p> <p>انواع اعراب و بناء :</p> <p>انواع اعراب عبارتند از : رفع ، نصب، جرّ و جزم</p> <p>انواع حرکات بناء عبارتند از : ضمه، فتحه، کسره، سکون</p> <p>کلمات معرب و مبنی :</p> <p>۱) تمام اسم ها معرب هستند جز تعدادی از آن ها، که ذکر می کنیم : ضمائر، اسماء، اشاره (جر مثنی ها) ، موصولات (جز مثنی ها) ، شرط (جز «ای») اسم، استفهام ، اعداد مرکب از ۱۱ تا ۱۹</p> <p>۲) در میان فعل ها، فعل مضارع و معرب است (جز حالتی که دارای نون تأکید و نون مؤنث (صیغه ۶ و ۱۲ باشد) . مانند يَكْتُبَنَّ . (مبنی است چون نون تأکید دارد) ، يَكْتُبْنَ (مبنی است) تَكْتُبَنَّ (مبنی است چون نون مؤنث دارد)</p> <p>اسم های مقصور و منقوص و ممدود و صحیح الآخر :</p>	<p>ارایه مطالب</p> <p>(تدریس هدف های رفتاری)</p>
--	--

۱- اسم مقصور: اسمی که آخرش به «الف» ختم می شود .
مانند: فتی ، عصا، لیلی و در آخر این اسم ها هیچ يك از حرکات اعراب ظاهر نمی شود، اسم مقصور در هر سه حالت رفع، نصب، جر اعرابش تقدیری است مانند: الفتی در جمله های زیر
جاء الفتی (فاعل و تقدیراً مرفوع)
رأيت الفتی (مفعول به و تقدیراً منصوب)
سلمتُ على الفتی . تقدیراً مجرور به حرف جرّ

۲- اسم منقوص: اسمی است که به یاء ما قبل «مکسور» ختم می شود مانند: قاضی ، راضی، ساعی، و در آخر این اسم ها حرکات در ضمه و کسره ظاهر نمی شوند اما حرکت «فتحه» ظاهر می شود. یعنی: اعراب اسم منقوص در حالت های رفع و جر «تقدیری» و در حالت نصب «ظاهری» است، مثل: القاضی در جمله های زیر
جاء القاضی . (فاعل و تقدیراً مرفوع)
رأيت القاضی (مفعول به و تقدیراً منصوب)
سلمتُ على القاضی (تقدیراً مجرور به حرف جرّ)

۳ - اسم ممدود: اسمی است که آخر آن به الف و همزه (اء) ختم می شود.
مانند: حمراء، صحراء، هواء و ... اعراب اسم های ممدود با حرکات ظاهری است
مانند: حمراء در جمله های زیر
هذه سلة حمراء (لغت مجرور به اعراب فرعی فتحه)
هذه سلة حمراء (لغت و مرفوع ظاهراً)
اشتریت مخرطة حمراء (لغت و منصوب ظاهراً)

۴ - صحیح الآخر: اگر اسمی منقوص ، مقصور و ممدود نباشد صحیح الآخر است.
و تمام حرکات فتحه و ضمه و کسره را می پذیرد. این علامت ها (فتحه، کسره، ضمه) در علامات اصلی اعراب می باشند. مانند: الكتاب ، القلم ، کلمات دیگری که نشان هایی به جز ضمه ، فتحه و کسره می گیرند ، علامات فرعی اعراب نامیده می شوند. مانند:

۱- اسم مثنی: در حالت رفع با ((ین)) «الف» در حالت نصب و جر با ((ین)) «یاء» می آید، مانند:
جاء المعلمان (فاعل و مرفوع با اعراب فرعی «الف»)
رأيت المعلمين (مفعول به و منصوب) با اعراب فرعی «یاء»
سلمتُ على المعلمين . (مجرور به حرف جر) با اعراب فرعی «یاء»

۲ - جمع مذکر سالم: در حالت رفع با ((ون)) «واو» و در حالت نصب و جر با ((ین)) «یاء» می آید
مانند:
جاء المعلمون / رأيت المعلمين / سلمتُ على المعلمين

۳ - جمع مؤنث سالم: فقط در حالت نصب است که اعراب فرعی «کسره» می گیرد مانند:
رأيت المعلمات الفاضلات . مفعول به و منصوب با اعراب فرعی کسره

۴ - اسماء خمسة ((أب؛أخ،ذو،فم وحم)) : اسماء خمسة در حالت رفع با «واو» و در حالت نصب با «الف» و در حالت جر با «یاء» می آیند به شرط مضاف شدن (غیر یاء ضمیر متکلم) مثال
جاء ابوک . (فاعل و مرفوع با اعراب فرعی «واو»)
رأيت اباک (مفعول به و منصوب) با اعراب فرعی «الف»
سلمتُ علی ابیک (مجرور به حرف جر با اعراب فرعی «یاء»)

۵- اسم های غیرمنصرف: در حالت جر به جای کسره «فتحه» می گیرند، مانند: السلام علی فاطمة وأبيها . (مجرور با اعراب فرعی) فتحه به جای کسره

۶ - فعل مضارع: اعراب فرعی در فعل مضارع هنگامی که بدون حروف ناصبه و جازمه باشند در صیغه های دارای نون غیر ۶ و ۱۲ مرفوع به ثبوت نون (ن) اعراب است و حالات نصب و جزم آن به حذف نون است. مثل:
يُكْتَبَان ، يَكْتُوبُونَ ، تَكْتُبِينَ
مانند: لَنْ يَكْتُبَا ، لَمْ يَكْتُبُوا
فعل مضارع در حالت «نصب» و یا «جزم» با حذف نون ا

خلاصه و نتیجه گیری

کلمات معرب و مبني:

کلمه از نظر تغییر حرکت حرف آخرش بر دو قسم است: معرب و مبني
اسم های مقصور و منقوص و ممدود و صحیح الآخر:

۱- اسم مقصور: اسمی که آخرش به «الف» ختم می شود .
مانند: فتی ، عصا، لیلی و در آخر این اسم ها هیچ يك از حرکات اعراب ظاهر نمی شود، اسم مقصور در هر سه حالت رفع، نصب، جر اعرابش تقدیری است مانند: الفتی در جمله های زیر
جاء الفتی (فاعل و تقدیراً مرفوع)
رأيت الفتی (مفعول به و تقدیراً منصوب)

<p>سَلِمْتُ عَلَى الْفَتَى . تقدیراً مجرور به حرف جرّ ۲- اسم منقوص : اسمی است که به یاء ما قبل «مکسور» ختم می شود مانند : قاضی ، راضی ، ساعی، و در آخر این اسم ها حرکات در ضمه و کسره ظاهر نمی شوند اما حرکت «فتحه» ظاهر می شود. یعنی : اعراب اسم منقوص در حالت های رفع و جر «تقدیری» و در حالت نصب «ظاهری» است، مثل : القاضی در جمله های زیر جاءَ القاضی . (فاعل و تقدیراً مرفوع) رأيتُ الفتى (مفعول به تقدیراً منصوب) سَلِمْتُ عَلَى الْفَتَى (تقدیراً مجرور به حرف جرّ) ۳ - اسم ممدود : اسمی است که آخر آن به الف و همزه (اء) ختم می شود. مانند : حمراء، صحراء، هواء و ... اعراب اسم های ممدود با حرکات ظاهری است مانند: حمراء در جمله های زیر</p>	
<p>کلمات معرب و مبني متن درس را پیدا کند</p>	<p>ارزشیابی</p>
<p>تمرینات درس را حل کنید</p>	<p>تعیین تکلیف (اختتامیه تدریس)</p>
<p>www.sepahi61.ir رحمن بخش سپاهی</p>	<p>تهیه کننده</p>